

**PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
DELEGATURA W KRAKOWIE**

RKR-400-15/04/MS- /04

Kraków, dn. 28 lipca 2004r.

DECYZJA Nr RKR - 18/2004

Na podstawie art. 85 ust. 1, w związku z art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003r. Nr 86 poz. 804 z późn. zm.) oraz § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej Delegatur UOKiK (Dz. U. Nr 18 poz. 172 z późn. zm.),
w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

odmawia się wszczęcia, na wniosek przedsiębiorców Stanisława Kołodzieja i Małgorzaty Kołodziej prowadzących działalność gospodarczą pod nazwą Firma Handlowo-Usługowa „KOSTA” z siedzibą w Dębicy, postępowania antymonopolowego w sprawie nadużywania przez Firmę Oponiarską „DĘBICA” S.A. z siedzibą w Dębicy pozycji dominującej na krajowym rynku sprzedaży opon, polegającego na odmowie dostawy i sprzedaży opon.

UZASADNIENIE

Do Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Krakowie wpłynął w dniu 27.02.2004r. wniosek Stanisława Kołodzieja i Małgorzaty Kołodziej prowadzących Firmę Handlowo-Usługową „KOSTA” z siedzibą w Dębicy (zwanymi dalej „Wnioskodawcami”), o wszczęcie postępowania antymonopolowego przeciwko Firmie Oponiarskiej „DĘBICA” S.A. z siedzibą w Dębicy (zwanej dalej „DĘBICĄ”). Pismem z dnia 9.03.2004r. poinformowano Wnioskodawców o wymogach, jakie powinien spełniać wniosek. Wnioskodawcy kolejnymi pismami z dnia 31.03.2004r. oraz 27.04.2004r. uzupełniali wniosek oraz wniesli o zwolnienie ich z obowiązku uiszczenia opłaty od wszczęcia postępowania.

W uzasadnieniu wniosku podnieśli, iż są dealerem Dębicy, która doprowadziła prowadzone przez nich przedsiębiorstwo do bankructwa, realizując bez ich zgody weksel. Ponadto Dębica odmówiła im dalszych dostaw opon. W kolejnych pismach podnieśli zarzut zawarcia porozumień ograniczających konkurencję poprzez stworzenie zrzeszenia PSO i firmowej sieci serwisów. Zarzucili Dębicy również naruszenie art. 8 ust. 1 i ust. 2 pkt 1, 2, 3, 5 i 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2003r. Nr 86 poz. 804 z późn. zm.), polegające w szczególności na stosowaniu nieuczciwych cen oraz bezpodstawnej odmowie realizowania zamówień Wnioskodawców na opony.

Ponadto - zdaniem Wnioskodawców – organ antymonopolowy powinien zmusić Dębicę do zawarcia ugody i ustalić wielkość strat, które ponieśli na skutek oszustwa.

Postanowieniem nr RKR-60/2004 z dnia 8.04.2004r. organ antymonopolowy wszczął postępowanie wyjaśniające w celu ustalenia, czy działania Dębicy naruszają przepisy ustawy o ochronie (...), uzasadniające wszczęcie postępowania antymonopolowego, w tym czy sprawa ma charakter antymonopolowy. W toku postępowania Dębica wyjaśniła, iż – w jej ocenie - sprawa nie posiada charakteru antymonopolowego lecz dotyczy indywidualnych rozliczeń pomiędzy nią, a Wnioskodawcami.

Na podstawie umowy dealerskiej z dnia 16.02.2000r. Wnioskodawcy zostali zaliczeni do dealerów regionalnych, ponieważ spełniali wymogi audytu kwalifikacyjnego, określone w załączniku nr 1 do umowy. Przedmiotem umowy była sprzedaż opon oraz dętek, jednak podstawowym przedmiotem obrotu była sprzedaż opon do samochodów osobowych i dostawczych oraz dętek do takich opon. Stosownie do treści załącznika nr 3 „Zasady sprzedaży opon osobowych i dostawczych” dealerzy regionalni - w tym Wnioskodawcy – otrzymali upusty w następującej wysokości:

- podstawowy 26% na opony osobowe i dostawcze oraz 22% na dętki do tych opon,
- dodatkowy 0% - 1% za stopień realizacji kontraktu za rok po przedni,

Ponadto dealerzy otrzymywali prowizję naliczaną od wartości opon dostarczanych do punktów serwisowych Dębicy, której wysokość (3% lub 6%) była uzależniona od statusu prawnego punktu serwisowego oraz prowizję kwartalną, której wysokość – wynosząca od 0% do 5% - ustalana była w zależności od stopnia realizacji zaplanowanej sprzedaży kwartalnej. W kolejnych latach ulegały zmianie stawki opustów i prowizji udzielanych przez Dębicę dealerom regionalnym. I tak wszystkich dealerów regionalnych obowiązywały następujące stawki:

Od 1.05.2000r.:

- opust podstawowy – 30%,
- prowizja od wartości opon dostarczanych do punktów serwisowych Dębicy - 3% lub 6%,
- prowizja kwartalna – od 0% do 4%,

w 2001r.:

- opust podstawowy – 29%,
- opust dodatkowy – od 0% do 3%,
- prowizja od wartości opon dostarczanych do punktów serwisowych Dębicy - 2% lub 6%,

w 2002r.:

- opust podstawowy – 36%,
- prowizja kwartalna od wartości opon dostarczanych do punktów serwisowych Dębicy – do 4 %.

W maju 2002r. Dębica – działając wspólnie z Goodyear Dunlop Tires Polska Sp. z o.o. (zwaną dalej „Goodyear Dunlop”) – skierowała do swoich dealerów ofertę promocyjną na dystrybucję opon zimowych dla samochodów osobowych i dostawczych produkowanych przez Dębicę oraz sprzedawanych przez Goodyear Dunlop. Ofertą zostali objęci wszyscy dealerzy, którzy nie zalegali z płatnościami. W ramach oferty dealerzy otrzymali następujące opusty:

- opust podstawowy – 43%
- opust dodatkowy na opony H, V – 4%,
- opust za wielkość zamówienia specjalnego – od 1% do 4%.

Ponadto organizatorzy promocji przyznali dealerom, którzy zobowiązali się do odbioru opon objętych promocją przed sezonem zimowym, bonusy na koszty magazynowania opon. Były one rozliczane na podstawie comiesięcznych faktur wystawionych przez dealerów, a ich wysokość była uzależniona od ilości opon, ich marki i miesiąca odbioru. Promocją objęto również sposób dokonywania płatności, ponieważ dealerzy, którzy zapłacili 75% należności za zamówione opony do dnia 17.12.2002r. i nie sprzedali ich do inwentaryzacji przeprowadzonej po 17.0.2003r., uzyskali możliwość zapłaty do dnia 23.10.2003r.

W związku z istniejącym zadłużeniem Wnioskodawców za zakupione opony, które na koniec grudnia 2002r. wynosiło 634.988 zł, Dębica wezwała ich do zapłaty należności w terminie do dnia 5.02.2003r. Wobec niespłacenia zadłużenia Dębica rozpoczęła dochodzenie zapłaty na drodze sądowej i w dniu 17.03.2003r. uzyskała nakaz zapłaty na kwotę 627.149,18

zł. Jednocześnie Dębica – powołując się na treść par 2 pkt 10 oraz par 5 pkt 3 umowy dealerskiej - zaprzestała dostaw opon do przedsiębiorstwa Wnioskodawców z powodu istniejącego zadłużenia.

Wskazana przez Wnioskodawców nazwa PSO jest w istocie firmą przedsiębiorcy – Polskie Składy Oponiarskie Sp. z o.o., powstałego w 2002r. i skupiającego 15 dealerów opon. Dębica nie jest udziałowcem w/w spółki, ani nie dokonuje sprzedaży opon na jej rzecz. Ograniczyła się do zawarcia umowy współpracy, której przedmiotem jest pozyskiwanie przez PSO nowych dealerów. Udziałowcy PSO Sp. z o.o. zakupują opony w Dębicy na ogólnych warunkach i otrzymują takie same opusty, jak inni dealerzy. Z tytułu przynależności do PSO nie otrzymują oni żadnych dodatkowych opustów.

Goodyear Dunlop jest natomiast spółką zależną, działającą w grupie kapitałowej Goodyear, a przedmiotem jej działalności jest sprzedaż opon marki: Goodyear, Fulda, Dunlop, Sava i Pneumat, produkowanych przez spółki należące do tej grupy. Dębica, mimo że należy do grupy Goodyear, samodzielnie sprzedaje wyprodukowane przez siebie opony.

Odnosząc się do zarzutu posiadania pozycji dominującej na rynku, Dębica wskazała na ustalenia dotyczące jej udziału w rynku, które były podstawą do wydania przez organ antymonopolowy decyzji nr DDI-109/2002 z dnia 12.12.2002r., utrzymanej w mocy wyrokiem Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów z dnia 15.03.2004r. (sygn. akt XVII Ama 3/03). Powyższą decyzją organ antymonopolowy odmówił wszczęcia postępowania antymonopolowego przeciwko Dębicy, ponieważ dokonane przez niego ustalenia wykazały, iż jej udział w rynku sprzedaży opon wynosi 34%, a zatem nie posiada ona pozycji dominującej na rynku właściwym.

Oceniając przedstawiony stan faktyczny, organ antymonopolowy zważył, co następuje:

Zawarte w przedmiotowym wniosku żądanie wszczęcia przeciwko Dębicy postępowania antymonopolowego w sprawie nadużywania przez Dębicę pozycji dominującej na rynku, nie może zostać uwzględnione.

Istotą praktyk ograniczających konkurencję określonych w art. 8 ust. 1 ustawy o ochronie (...) jest nadużywanie pozycji dominującej na rynku właściwym przez jednego lub kilku przedsiębiorców. Ustawa nie wymienia w sposób wyczerpujący wszystkich przejawów nadużywania pozycji dominującej na rynku lecz ogranicza się jedynie do wyliczenia w art. 8 ust. 2 typowych przykładów takich zachowań. Niemniej jednak, warunkiem koniecznym do postawienia zarzutu nadużywania pozycji dominującej jest wykazanie, że przedsiębiorca stosujący tę praktykę posiada pozycję dominującą na rynku właściwym.

W świetle art. 4 pkt 9 tej ustawy przez pozycję dominującą należy rozumieć pozycję przedsiębiorcy, która umożliwia mu zapobieganie skutecznej konkurencji na rynku właściwym przez stworzenie mu możliwości działania w znacznym zakresie niezależnie od konkurentów, kontrahentów oraz konsumentów; domniemywa się, że przedsiębiorca ma pozycję dominującą, jeżeli udział w rynku przekracza 40 %.

W niniejszej sprawie Wnioskodawcy prowadzą działalność w zakresie sprzedaży opon i dętek produkowanych przez Dębicę, w szczególności sprzedaży opon do samochodów osobowych i dostawczych. Natomiast Dębica jest producentem opon i dętek w pełnym

asortymencie, tj. opon do samochodów osobowych, dostawczych, ciężarowych itp. oraz dętek.

Rynkiem właściwym w rozumieniu art. 4 pkt 8 ustawy o ochronie (...) jest krajowy rynek sprzedaży opon dla odbiorców hurtowych. Za taką definicją rynku przemawia okoliczność, iż zarzucana przez Wnioskodawców praktyka dotyczy odmowy przez Dębicę dostawy i sprzedaży produkowanych przez nią opon.

Ponieważ Wnioskodawcy nie podali żadnych wiarygodnych danych pozwalających na określenie pozycji rynkowej Dębicy (poza ogólnikowym stwierdzeniem, że jej udział w produkcji krajowej przekracza 70%), organ antymonopolowy oparł się na posiadanych informacjach, które były wykorzystane w powołanej decyzji nr DDI-109/2002. Dodatkowym uzasadnieniem wykorzystania tych danych jest okoliczność, iż decyzja ta została wydana w grudniu 2002r., a odmowa dostawy opon do Wnioskodawców nastąpiła w 2003r. Przeprowadzone wtedy postępowanie wykazało, że rynek sprzedaży opon jest rynkiem konkurencyjnym, bowiem występują na nim – obok krajowych producentów – także zagraniczni producenci, a udział Dębicy w tym rynku wynosi 34%. Okoliczność ta przesądza, że nie można postawić temu przedsiębiorcy zarzutu naruszenia art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie (...) albowiem nie posiada on pozycji dominującej na rynku.

Niezależnie od powyższego, organ antymonopolowy dokonał analizy postawionych przez Wnioskodawców zarzutów. Z dowodów zebranych w toku postępowania wyjaśniającego i informacji zawartych we wniosku wynika, iż zarzuty te dotyczą w istocie sposobu dochodzenia przez Dębicę zapłaty zadłużenia przez Wnioskodawców, w tym odmowy dalszych dostaw opon.

Przedmiotem działań organu antymonopolowego jest – stosownie do treści art. 1 ust. 1 ustawy o ochronie (...) – podejmowana w interesie publicznym ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów. Warunkiem koniecznym do wszczęcia procedur antymonopolowych i zastosowania instrumentów ochrony zawartych w tej ustawie jest zatem, aby działania przedsiębiorców – którym postawiono zarzut naruszenia jej przepisów – stanowiły potencjalne zagrożenie interesu publicznego rozumianego jako konkurencja, nie zaś pojedynczego przedsiębiorcy, konsumenta lub ich grupy. Stanowisko to znalazło potwierdzenie w orzecznictwie zarówno Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (tak: wyroku z dnia 27.06.2001r. sygn. akt XVII Ama 92/00, z dnia 4.07.2001r. sygn. akt XVII Ama 108/00), jak i Sądu Najwyższego (tak: wyrok z dnia 29.05.2001r. sygn. akt I CKN 1217/98). W uzasadnieniu tego wyroku sąd stwierdził, iż ustawa antymonopolowa ma charakter publicznoprawny i ingeruje, gdy w wyniku pewnych ogólnych zjawisk zagrożona jest sama instytucja konkurencji. Powyższe stanowisko znalazło potwierdzenie w kolejnym wyroku Sądu Najwyższego z dnia 26.02.2004r. (sygn. akt III SK 2/04), w którym Sąd ten uznał, iż naruszenie indywidualnego interesu nie wyklucza dopuszczalności równoczesnego uznania, że dochodzi do naruszenia publicznego zbiorowego interesu, jeżeli indywidualne pogwałcenie przepisów ustawy mogłoby w jakikolwiek sposób prowadzić do ustanowienia lub utrwalenia monopolistycznych praktyk rynkowych, które wywołują skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

W rozważanym stanie faktycznym zaistniał cywilnoprawny spór pomiędzy przedsiębiorcami, którego przedmiotem jest wyegzekwowanie przez Dębicę zapłaty istniejącego zadłużenia. Spór ten nie posiada jednak publicznego charakteru, a działania podejmowane przez Dębicę nie prowadzą do ograniczenia konkurencji, ani tym bardziej do jej wyeliminowania. Okoliczność, że Dębica odmówiła kontynuowania dostaw opon

do przedsiębiorstwa Wnioskodawców w sytuacji, gdy zalegają oni z zapłatą ok. 635.000 zł również nie może być uznana za działanie antykonkurencyjne. Żaden bowiem racjonalnie działający przedsiębiorca nie będzie dostarczał towarów kontrahentowi, który

zalega już z zapłatą za poprzednie dostawy i narażał się na możliwość powstania dodatkowej szkody z tego tytułu. Indywidualny charakter sporu – który powinien zostać rozstrzygnięty na drodze cywilnej – powoduje, że nie spełniona została podstawowa przesłanka warunkująca dopuszczalność wszczęcia postępowania antymonopolowego w niniejszej sprawie.

Zebrany przez organ antymonopolowy materiał dowodowy nie daje również podstaw do postawienia zarzutu zawarcia – wskazanych przez Wnioskodawców – porozumień ograniczających konkurencję. Wymaga podkreślenia, iż oprócz podniesienia zarzutów (w tym wadliwego oznaczenia PSO jako zrzeszenia), Wnioskodawcy nie przytoczyli żadnego dowodu, który przynajmniej uprawdopodobniałby zawarcie i istnienie takich porozumień. Dowodu na taką okoliczność nie dostarczyły również przeprowadzone przez organ antymonopolowy czynności wyjaśniające. Nie można bowiem uznać za dowód na tę okoliczność faktu organizowania przez Dębicę oraz Goodyear Dunlop wspólnej promocji sprzedaży opon zimowych, czy też powołania przez konkurencyjnych dealerów spółki, której przedmiotem jest rozwój sieci punktów sprzedaży opon na terenie całego kraju.

Zdaniem organu antymonopolowego przedstawione przez Wnioskodawców informacje, jak również dowody uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego nie dają wystarczających podstaw do postawienia zarzutu zawarcia porozumień ograniczających konkurencję.

Art. 85 ust. 1 ustawy o ochronie (...) stanowi, iż Prezes UOKiK może odmówić – w drodze decyzji - wszczęcia postępowania antymonopolowego, jeżeli z zawartych we wniosku oraz posiadanych przez organ informacji wynika w sposób oczywisty, że nie naruszono zakazu określonego w art. 5, w zakresie niewyłączonym na podstawie art. 6 i 7 lub zakazu określonego w art. 8.

Mając na uwadze, iż w toku postępowania wyjaśniającego nie uzyskano dowodów potwierdzających zarzut naruszenia art. 5 lub art. 8 ust. 1 i ust. 2 ustawy o ochronie (...), a na podstawie informacji zawartych we wniosku oraz posiadanych przez organ antymonopolowy brak jest podstaw do postawienia takiego zarzutu, orzeczono jak w sentencji i odmówiono wszczęcia postępowania antymonopolowego.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie (...) w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. - od niniejszej decyzji służy stronom odwołanie do Sądu Okręgowego - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie, za pośrednictwem Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów 31-011 Kraków, Plac Szczepański 5, w terminie dwutygodniowym od dnia jej doręczenia.

Z up.
Prezesa Urzędu Ochrony
Konkurencji i Konsumentów
Barbara du Vall

Otrzymują:

- 1. Stanisław Kołodziej i Małgorzata Kołodziej Firma Handlowo-Usługowa „KOSTA”; ul. Leśna 40, 39-200 Dębica**
- 2. a/a RKR**